

Ti grafer, der fortæller historien om nutidens USA

Amerikanerne gik tirsdag til et valg, der vil have stor betydning for landets fremtid. Vi tegner her igennem ti grafer et portræt af nutidens USA og skildrer nogle af landets mest markante – og til tider overraskende – udviklinger. Fra ulighedens himmelflugt til den nye forkærlighed for cannabis. Er det stadig det land, du troede, du kendte?

Af Nicolas Adserballe

Som et varsel om en ny æra sang en ung Bob Dylan i et lydstudie i New York i 1963 for første gang The Times They Are A-Changin'. I dag er Bob Dylan 83 år og optræder stadig, men det land, han turnerer i, er på mange måder et helt andet.

Fra ulighedens himmelflugt til kampen mod opioidepidemien har USA gennemgået dybe forandringer.

Men hvordan ser det USA, der tirsdag gik til stemmeurnerne, egentlig ud? Og hvordan har landet udviklet sig?

Gennem ti grafer skitserer vi markante tendenser og overraskende virkeligheder, der præger og kendetegner nutidens USA.

Den falmende drøm (1)

Hvis den amerikanske drøm indebærer, at børn skal have en højere levestandard end deres forældre, er drømmen falmet. Andelen af børn, der tjener mere end deres forældre – den såkaldte »absolutte indkomstmobilitet« – er faldet fra omkring 90 procent for børn født i 1940'erne til blot 50 procent for dem født i 1980'erne. I dag er det altså kun halvdelen af de unge amerikanere, der tjener mere end deres forældre.

De rige bliver rigere (2)

I begyndelsen af 1900-tallet havde formuerne hos de store familiedynastier vokseværk – John D. Rockefeller fandt sin rigdom i olie, Henry Ford samlede biler på samlebåndet i Detroit, og Joseph P. Kennedy byggede sin formue på ejendomsinvesteringer i Chicago. Efter Anden Verdenskrig frem til 1970'erne faldt uligheden markant, hjulpet på vej af politikker som New Deal, højere skattesatser for de velhavende og stærke fagforeninger. Men fra 1980'erne ændrede billedet sig, og uligheden begyndte igen at stige. I dag er uligheden næsten tilbage på samme niveau som før depressionen i 1930'erne.

Cannabis før alkohol (3)

I 2024 er der nu flere amerikanere, der dagligt ryger cannabis end

drikker alkohol. Det er et tydeligt tegn på, at de gamle anticannabis-politikker har mistet deres greb, og hash er blevet en naturlig del af hverdagen for mange. Det er noget af et skift siden 1960'ernes Woodstock-festival, hvor hippierne sang og dansede, og Richard Nixon efterfølgende i 1971 erklærede »krig mod narkotika«, hvor selv små mængder hash kunne føre til flere års fængsel.

For fra 1990'erne begyndte de første stater at legalisere medicinsk marihuana, og i dag er det lovligt til fritidsbrug i 24 stater og Washington, D.C.

Fentanyl dræber (4)

Overdoser er nu den ledende dødsårsag blandt amerikanere under 50 år med omkring 100.000 dødsfald årligt. I løbet af 2010'erne spredte fentanyl sig som en mørk sky over hele USA – et syntetisk opioid, der er op til 100 gange stærkere end morfin.

Krisen ses tydeligt i storbyer som San Francisco og Philadelphia, men den rammer hårdest i områder som West Virginia og Appalacherne,

hvor den republikanske vicepræsidentkandidat J.D. Vance har sine rødder.

Muren og migranterne (5)

Migration er blevet et varmt emne i valgkampen – ifølge Pew Research Center ser 78 procent af amerikanerne det høje antal migranter ved den mexicanske grænse som en krise eller et stort problem. Donald Trump har længe talt om at bygge en mur, mens Texas' guvernør, Greg Abbott, har sendt busser med migranter til Nancy Pelosis hjem. I 2024 er tallene faldet, delvist på grund af en aftale mellem USA og Mexico, der strammer reglerne for migranter. I juni indførte Joe Biden et præsidentielt dekret med strenge restriktioner for asylansøgninger.

Fængselsblues (6)

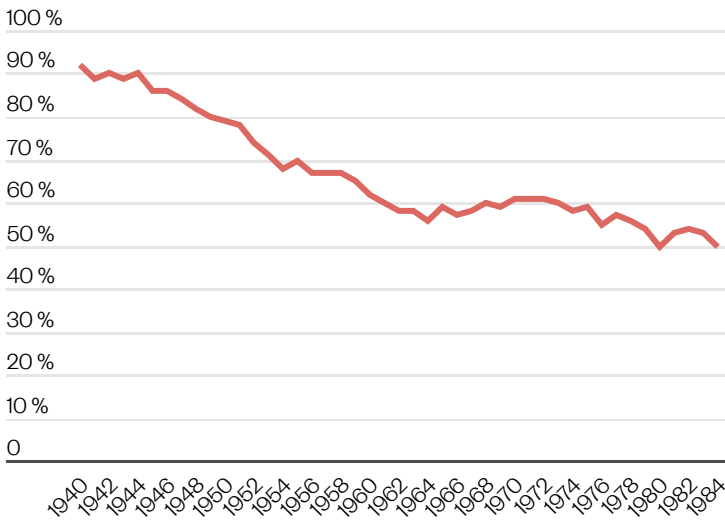
Mens migranter kæmper for at krydse grænsen, sidder over en million amerikanere stadig bag tremmer.

USA har fortsat en af verdens højeste fængslingsrater, kun overgået af få lande som El Salvador.

1)

Tjener du mere end mor og far?

Andel af 30-årige, der tjener mere, end deres forældre gjorde, da de selv var 30 år

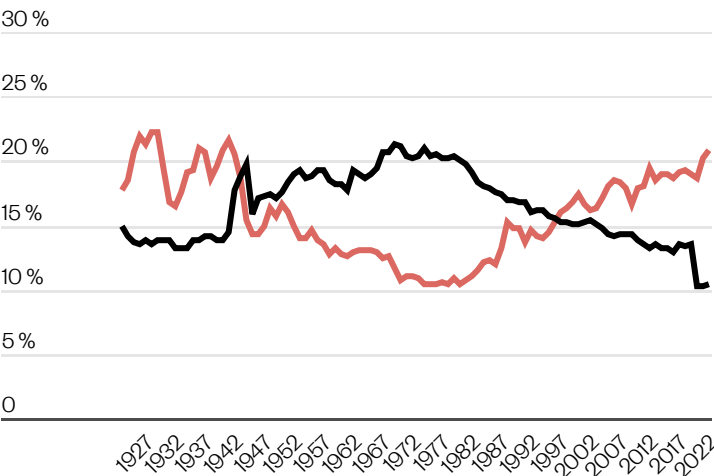

Kilde: Harvard Dataverse

2)

Hvem har den tykkeste tegnebog?

■ Andel af den samlede indkomst, de 1 procent rigeste tjener før skat
■ Andel af den samlede indkomst, de nederste 50 procent tjener før skat

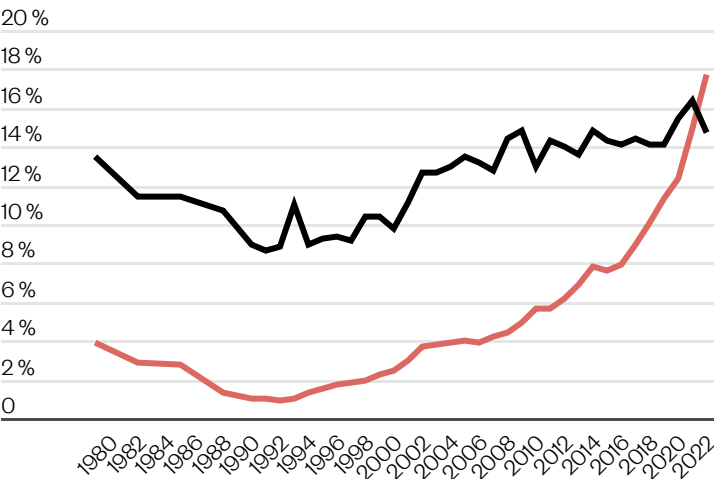

Kilde: World Inequality Database

3)

Er det øl eller en joint, der frister mest?

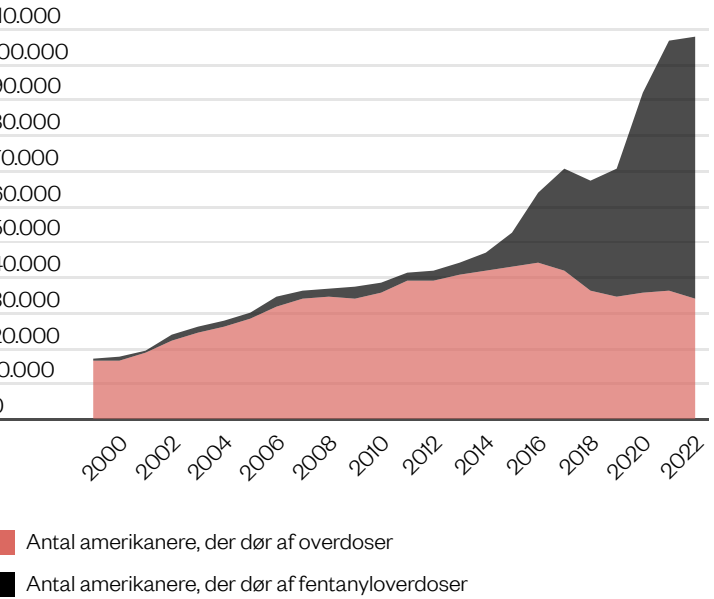
■ Andel af befolkningen, der bruger cannabis dagligt eller næsten dagligt
■ Andel af befolkningen, der drikker alkohol dagligt eller næsten dagligt

Kilde: Society for the Study of Addiction

4)

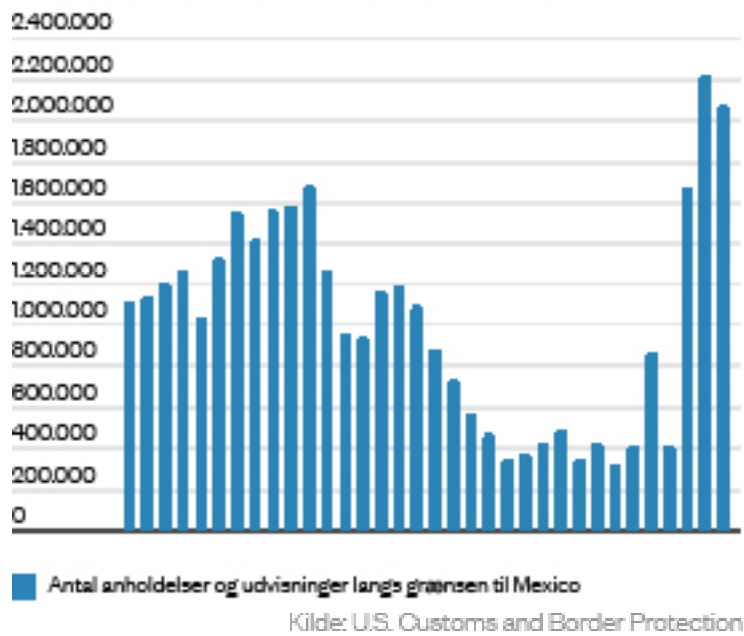
Hvor mange mister livet til fentanyl?

Kilde: Center for Disease Control

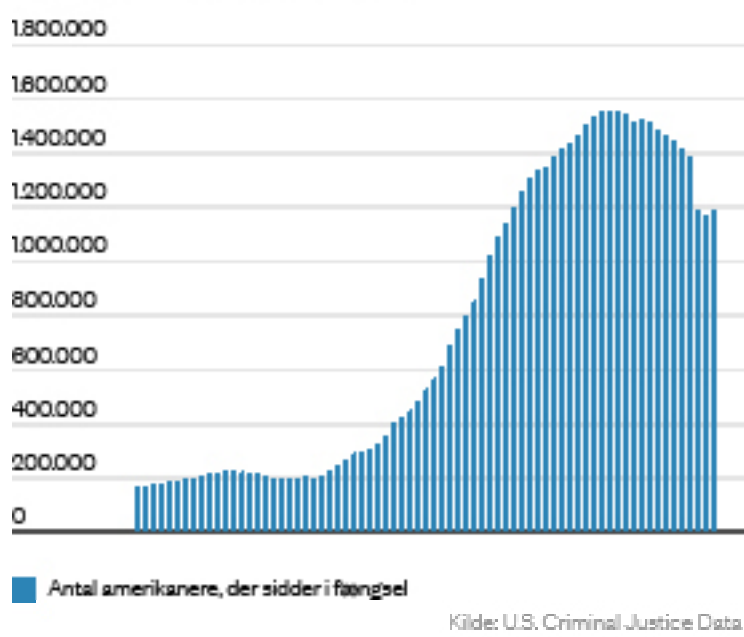
5)

Hvor mange bliver fanget på vej over grænsen?

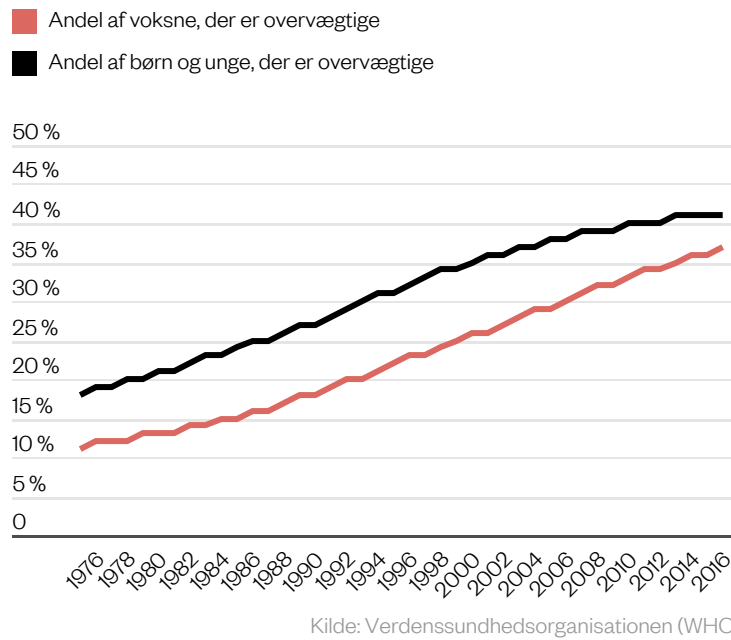
6)

Hvor mange sidder bag tremmer?

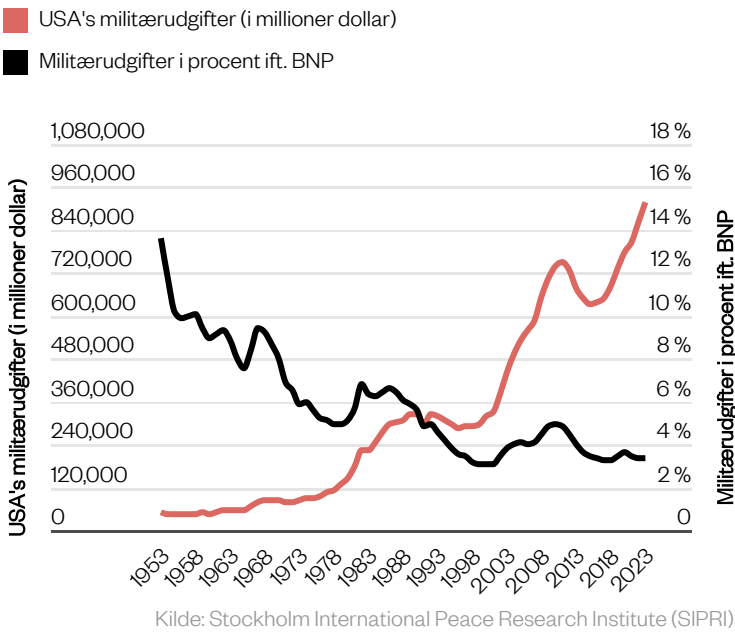
7)

Hvor mange bærer på lidt ekstra kilo?

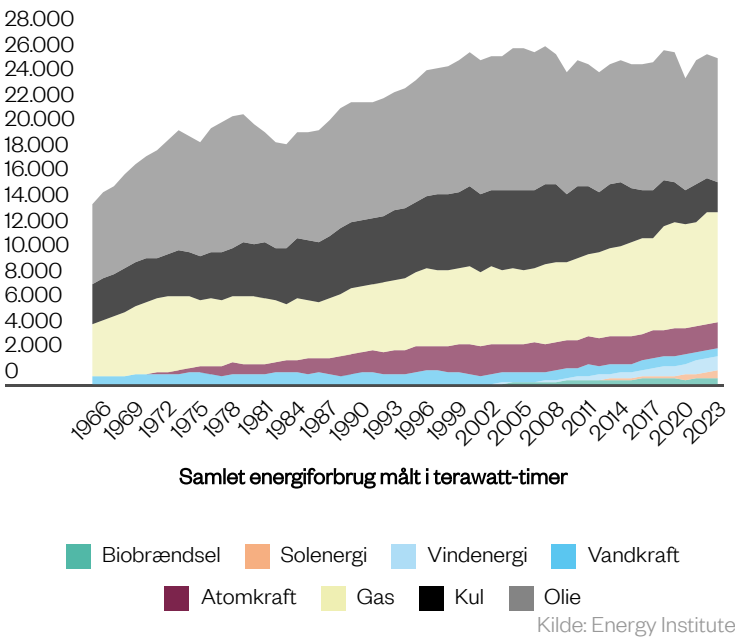
8)

Hvor mange dollar pumper USA i deres forsvar?

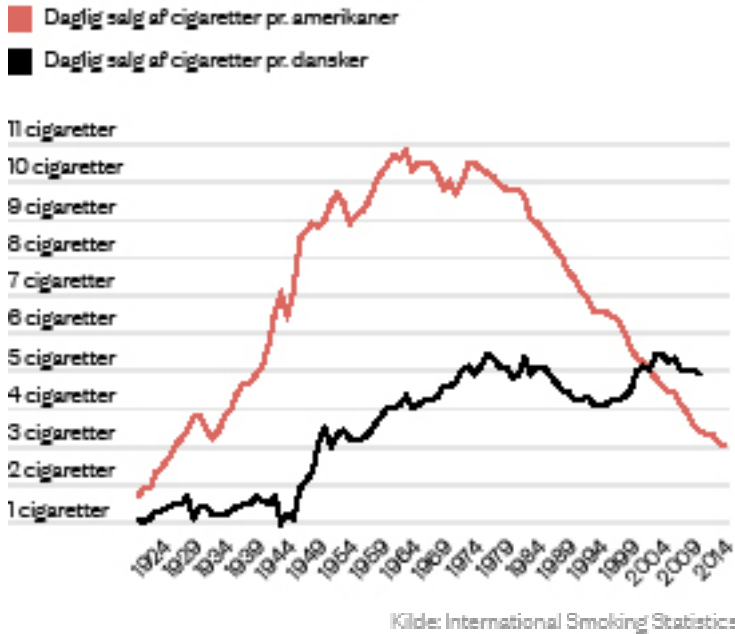
9)

Er energien grøn eller kulsort?

10)

Ryger vi mere end vores venner i USA?

Til gengæld er mordraten halveret over de sidste 30 år. Under corona-pandemien blev mange indsatte løsladt, da fængslerne ikke kunne opfylde afstandskravene for at bremse virussen. Ikkevoldelige lovovertrædere, ældre fanger og dem med sundhedsrisici fik tidlig prøveløsladelse.

Big Mac-land (7)

Kamala Harris fremhæver stolt, at hun engang har arbejdet på McDonald's, mens Donald Trump hævder, at han kender menukortet bedre end medarbejderne. Ifølge McDonald's har hver ottende amerikaner på et tidspunkt haft et job hos fastfoodgiganten. Med det i tankerne er det måske ikke så overraskende, at 37 procent af amerikanerne er overvægtige, og at 42 procent af børnene også kæmper med overvægt. Ud over Kuwait og nogle få stillehavsøer ligger USA stadig i toppen, når det gælder fedmetal på verdensplan.

Den militære supermagt (8)

USA har stadig verdens mægtigste militær, både til lands, til vands og i luften. Med avancerede droner, eliteenheder som NAVY SEALs og et omfattende atomarsenal er landet en uomtvistelig supermagt. De cirka 750 amerikanske militærbase i over 80 lande sikrer en global tilstedeværelse, som ingen andre lande kan matche. Men selv om de samlede udgifter til militæret er steget, er udgifterne som procent af BNP faldet siden 1960'erne. Det skyldes, at den amerikanske økonomi er vokset betydeligt, og en større del af budgettet nu går til områder som sundhed.

Drill, baby, drill (9)

Andelen af vedvarende energi udgør – omend langsomt – en større del af USA's samlede energiforbrug. Alligevel dominerer kul, olie og gas stadig landskabet, og CO₂-udledningerne fortsætter med at stige. Kamala Harris lover mere fracking, mens Trump har gjort »drill, baby, drill« til et slogan under sine rallies. Selv om omstillingen til grøn energi er på vej, er vejen stadig fyldt med gevaldige bump.

Farvel, Marlboro-man (10)

I midten af det 20. århundrede pulsede amerikanerne løs på smøgerne. Ikoner som Marlboro-man dominerede reklamer, der prægede alt fra Hollywood-film til modeblade som *Vogue*. Men da forskning i slutningen af 1960'erne for alvor begyndte at forbinde rygning med alvorlige sundhedsrisici som kræft og hjerte-kar-sygdomme, faldt forbruget drastisk. Til gengæld har Danmark oplevet en modsat tendens, hvor forbruget er steget – og i dag ryger danskerne i gennemsnit mere end amerikanerne. Host!